

Marian Mroczko

"ZIELONY SZTANDAR" WOBEC NIEMIEC I STOSUNKÓW POLSKO-NIEMIECKICH W LATACH 1931-1939

W marcu 1931 r. trzy partie chłopskie PSL-"Piast", PSL-"Wyzwolenie" oraz Stronnictwo Chłopskie dokonały formalnego zjednoczenia tworząc Stronnictwo Ludowe¹. W programie Stronnictwa uznawano ustrój republikański i demokratyczno-parlamentarny za główny fundament siły i rozwoju państwa. W sferze spraw międzynarodowych uważano, że "pokojowość szerokich mas ludu wiejskiego jest rękojmią pokojowości polskiej polityki zagranicznej". Deklarowano dążenie Stronnictwa do zapewnienia "powszechnego pokoju przez oparcie stosunków między państwami na poszanowaniu istniejących traktatów". Uważano też, że istniejące spory i zatargi międzynarodowe winny być rozstrzygane "na drodze pokojowej". Stronnictwo Ludowe zgłaszało w związku z tym swoje poparcie dla wszystkich instytucji i układów międzynarodowych, które "dążą do utworzenia istotnych warunków bezpieczeństwa i pokoju"².

Dla organizacyjnego i ideowego zintegrowania członków Stronnictwa Ludowego władze naczelne postanowiły utworzyć centralny organ prasowy. Rozmowy w tej sprawie prowadzono prawdopodobnie już od połowy 1929 r.³ Dotyczyły one również dalszych losów pism wydawanych przez każde z działających dotąd stronnictw. PSL-"Piast" wydawało bowiem trzy pisma: "Piasta" w Krakowie, "Wolę Ludu" w Warszawie, "Piasta Wielkopolskiego" w Poznaniu oraz kontrolowało wydawnictwo Wiktora Kulerskiego w Grudziądzu "Gazetę Grudziądzką". PSL-"Wyzwolenie" wydawało tygodnik "Wyzwolenie" w Warszawie, jego mutację obejmującą południową